

התעשייה האווירית

פעולות הביקורת

נבדקה עריכת המאזן ליום 31.3.1965 וחשבון רווח והפסד לשנת 1964/65. נערכה ביקורת ביחידת האספקה של התעשייה האווירית, שכללה בדיקת סדרי עיתוד והרכשה של חומרים וחלקים, החסנה, ספירת המלאי ורישומיו.

המאזן

להלן ריכוז הסעיפים העיקריים של מאזן התעשייה האווירית ליום 31.3.1965, בהשוואה למאזן ליום 31.3.1964 (באלפי ל"י):

מאזנים מרוכזים (באלפי ל"י)

31.3.1964	31.3.1965	
18,304	21,473	רכוש שוטף
6,450	7,401	פחות: התחייבויות שוטפות
11,854	14,072	רכוש שוטף נטו
22,393	26,609	רכוש קבוע
34,247	40,681	סה"כ הרכוש
מומן על ידי:		
4,100	5,491	הפרשה לפיצויי פיטורין
1,297	2,179	רווח משנים קודמות, בלתי מחולק
1,777	1,777	קרן הערכה מחדש
27,073	31,234	השקעות המדינה

מאזן שנת 1961/62 מציגה התעשייה האווירית את מאזניה בעמודה אחת, המראה את ההון החוזר נטו (ראה דו"ח 13, עמ' 473). משרד מבקר המדינה ערך בשנה הנסקרת את המאזן גם בצורה, שלפיה ניתן האקטיב מול הפסיב. בסופו של המאזן ניתן חישוב ההון החוזר נטו.

להלן המאזן של התעשייה האווירית ל-31.3.1965, בהשוואה למאזן ליום 31.3.1964 (באלפי ל"י):

מאזן השוואה ל-31.3.1965 לעומת 31.3.1964
(באלפי ל"י)

31.3.1964		31.3.1965		א ק ט י ב
				רכוש שוטף
251		32		במומנים ובבנקים
	4,298		3,352	חייבים: משרד הבטחון
	—		1,347	אלתא
8,501	4,203	8,893	4,194	שונים
1,651		3,030		עבודות בתהליך
	11,893		13,570	מלאי במחסנים
7,723	4,170	9,115	4,455	פחות הפרשה למלאי מיושן
178		403		הוצאות מראש
18,304		21,473		סך כל הרכוש השוטף
				רכוש קבוע
	20,589		20,395	מבנים, מתקנים, ציוד ומכונות (בניכוי הפחת)
	1,276		5,215	מבנים ומתקנים בתהליך הקמה
	242		305	הוצאות דחיות
22,393	286	26,609	694	פקדונות וקרנות להלוואות
40,697		48,082		סך כל האקטיב
				פ ס י ב
				התחייבויות שוטפות
	3,800		4,031	זכאים
	1,547		1,939	הפרשות לתנאים סוציאליים
	731		1,431	הפרשות שונות
6,450	372	7,401	—	הכנסות מראש
				התחייבויות לזמן ארוך
	4,100		5,491	הפרשה לפיצויי פיטורין
	1,777		1,777	קרן הערכה מחדש
	1,297		2,179	יתרת רווחים
34,247	27,073	40,681	31,234	השקעות המדינה
40,697		48,082		סך כל הפסיב
18,304		21,473		רכוש שוטף
6,450		7,401		התחייבויות שוטפות
11,854		14,072		הון חוזר גטו
2.84 : 1		2.90 : 1		יחס הרכוש השוטף להתחייבויות השוטפות

באוקטובר 1965 החליטה הממשלה על ארגון התעשייה האווירית במסגרת חברת גג ושבע חברות בת. כצעד ראשון לקראת התארגנות זו הוצא, באוקטובר 1964, האגף האלקטרוני מתוך המסגרת של התעשייה האווירית כיחידה נפרדת, בשם "אלתא" — תעשיות אלקטרוניות". הנכסים, שהופעלו בייצור האגף, וההתחייבויות המקבילות הועברו ליחידה זו.

חייבים

על אף היחס הגבוה של הרכוש השוטף להתחייבויות השוטפות, נזקק המפעל מדי פעם למשיכות יתר בבנקים, הכרוכות בהוצאות. הסיבה לכך, שלעתים לא עמדו הלקוחות הגדולים בהתחייבויותיהם במועד.

זכאים

הסך 4.031 מיליון ל"י כולל 2.443 מיליון ל"י משכורת ושכר עבודה בעד חודש מארס 1965, שלפי הנהוג במפעל שולם באמצע החודש שלאחר מכן.

חשבון רווח והפסד

להלן ריכוז חשבון רווח והפסד לשנת 1964/65, כפי שהוצג על ידי המפעל, והשוואתו לנתוני 1963/64 (באלפי ל"י):

חשבון רווח והפסד (באלפי ל"י)		
1963/64	1964/65	
33,503	47,762	מכירות, שירותים ומוצרים
31,941	46,685	עלות השירותים והמוצרים שנמכרו
1,562	1,077	רווח מסחרי
104	141	נ ו ס ף : הכנסות שונות
1,666	1,218	רווח תפעולי ברוטו
776	323	פ ח ו ת : הפרשות ושונות
890	895	רווח נקי לשנת הכספים
—	13	פ ח ו ת : הפסדים המתייחסים לשנים קודמות
890	882	
1,198	1,297	יתרות רווח משנים קודמות
2,088	2,179	סך כל הרווח

בשנת 1963/64 הועבר הסך 791,000 ל"י מהסכום הכולל של הרווחים לחשבון "השקעות המדינה". על כן יתרת הרווחים, שהועברה למאזן בסוף אותה השנה, הגיעה לסך 1.297 מיליון ל"י.

הרווח המסחרי של המפעל הסתכם ב-1.077 מיליון ל"י. מסכום זה נוכח בסעיף "הפרשות

ושונות" סך 323,000 ל"י. להלן הסעיף "הפרשות ושונות" לפי רישומי המפעל והשוואתו לנתונים של 1963/64 (ראה דו"ח שנתי 15, עמ' 577) (באלפי ל"י):

1963/64	1964/65	
355	—	פוטנציאל בלתי מנוצל
169	—	הכנת ייצור בקשר לעסקת יצוא
55	—	הפרשה להפסדים בעבודה בתהליך
—	36	עלות הפרעות בעבודה
82	108	הפרשה להפחתת מלאי
72	147	הוצאות הדרכה
43	32	הפרשה לחובות מסופקים
<u>776</u>	<u>323</u>	סך הכול

להלן דו"ח המקורות והשימוש בהם, לפי נתוני המפעל.

**דו"ח המקורות והשימוש בהם לשנת 1964/65
(באלפי ל"י)**

ה מק ו ר ו ת		
		מקורות, שנוצרו במפעל
	895	רווח בשנת הדו"ח
	<u>13</u>	פחות: הפסדים משנים קודמות
	1,968	פחת במשך השנה *
4,241	<u>1,391</u>	הפרשה לפיצויי מיטורין
		מקורות, שבאו מן החוץ
	4,161	השקעות המדינה במשך השנה
<u>5,112</u>	<u>951</u>	עלייה בהתחייבויות שוטפות
<u>9,353</u>		סך כל המקורות
ה ש י מ ו ש		
		עלייה ברכוש קבוע
	1,774	מבנים, מתקנים, ציוד ומכונות *
	3,939	מבנים ומתקנים בתהליך הקמה
	63	הוצאות דחויים
6,184	<u>408</u>	פקדונות וקרנות להלוואות
		עלייה ברכוש שוטף
	1,392	מלאי
	1,379	עבודה בתהליך
<u>3,169</u>	<u>398</u>	רכוש שוטף אחר
<u>9,353</u>		סך כל השימוש

* במאזן ניתן הערך של מבנים, מתקנים, ציוד ומכונות לאחר ניכוי הפחת המצטבר בסך 10.441 מליון ל"י. פחת מצטבר זה כולל פחת לשנת 1964/65 בסך 1.968 מליון ל"י. השוואת המאזנים הניתנת לעיל מראה, כי בשנת הדו"ח מומש חלק מרכוש זה בסך 194,000 ל"י; מכאן שהעלייה בנכסים הנ"ל הייתה 1.774 מליון ל"י.

סדרי הרכשה של אפסניה

התעשייה האווירית רוכשת אפסניה לעבודות שיפוץ ותחזוקה של מטוסים, שהיא עושה אותן. מספר הפריטים שבשימוש מגיע לכ-170,000. המלאי, לפי הרישום בהנהלת החשבונות לסוף שנת 1964/65, הסתכם ב-13.5 מיליון ל"י בקירוב; סכום זה נקבע לפני ההפחתה לשם התאמה לערך הריאלי. הרישום בהנהלת החשבונות מתבסס על מחירי רכישה ושיערוך; ההפחתות לשם התאמה לערך הריאלי נעשות בחשבונות המאזניים. בעיתוד האפסניה, באספקתה ובטיפול במלאי הועסקו במועד זה כ-300 עובדים, מהם 180 בשירות האספקה של התעשייה האווירית, והשאר — מחסנאים ומעתידי מלאי.

בחודשים מארס עד אוגוסט 1965 בדק משרד מבקר המדינה את ארגון המחסנים, סדרי עיתוד המלאי, רישום האפסניה וסדרי הפיקוח על תנועת המלאי. הביקורת נערכה ביחידת שירות האספקה ובחלק מהמחסנים של אגף המטוסים, אגף המנועים ואגף הייצור. הבדיקה התייחסה לשנים 1961/62 עד 1964/65.

עיתוד אפסניה והזמנתה

— עיתוד המלאי של אפסניה כללית, כלומר אפסניה המיועדת ליותר מאגף אחד, נעשה על ידי יחידת שירות האספקה; ואילו עיתוד אפסניה ספציפית לאגף אחד נעשה על ידי האגף הנוגע בדבר. העיתוד של חלק מהאפסניה — כימיקלים, צבעים, כלי עבודה, חלקי חילוף למנועים וציוד משרדי — וכן העיתוד של פריטים הדרושים לעבודות חוזרות באגף המטוסים ולעבודות ייצור מסוימות נעשה לפי שיטות, שנקבעו בנהלים. פריטים אלה מהווים כשליש מכלל האפסניה של המפעל. לעיתוד של יתר הפריטים לא הוצאו הוראות, ולא הוגדרו תחומי האחריות של המעתידים וסמכויותיהם לקביעה של רמות המלאי ושל הכמויות הדרושות. לגבי פריטים אלה נעשה העיתוד לפי נתונים, שמקבלים המעתידים מיחידת תכנון הייצור, כגון: עבודות העומדות לביצוע; שינויים בהיקף העבודות, שהחלל בביצוען; הפסקת עבודות. אם הפריטים הנחוצים אינם במלאי, או כשהכמות שישנה אינה מספיקה, לדעת המעתיד, הוא מעביר למחלקת רכישות של שירות האספקה דרישה לרכישת הפריטים החסרים. על סמך דרישות אלה מוסרת מחלקת הרכישות הזמנות לספקים. חלק ניכר מהרכישות בארץ, וכל ההזמנות בחו"ל, נעשות באמצעות משרד הבטחון.

— במקרים לא מעטים הוזמנו כמויות גדולות מהדרוש. בחלק מן המקרים נעשה הדבר כתוצאה מרישום לא נכון של תנועת המלאי או של הכמות הנמצאת במחסן, או מדיווח לקוי על צריכת האפסניה בעבר. כך, למשל, הוזמין אגף הייצור, בנובמבר 1963, 523 מ" של לוחות אלומיניום, במחיר 6.5 דולר המ"י; בעת מסירת ההזמנה היו במלאי 285 מ". ההזמנה נערכה כתוצאה מדיווח לקוי של רשם המלאי על צריכה של 490 מ"י תוך תשעה חודשים, שלמעשה לא הייתה. עד למועד הביקורת, באוגוסט 1965, נצרכו רק 12 מ"י מכלל הכמות. במקרים אחרים הוצאו הזמנות ונרכשו פריטים לפי דרישת אגף מסוים, ולאחר מכן התברר, שאותם פריטים נמצאו בכמויות ניכרות במחסן של אגף אחר, בתנועה איטית או ללא תנועה. במארס 1961 הוזמנו, לפי דרישת מעתיד באגף הייצור, 144 פריטים בסכום של כ-45,000 דולר, כשחלק מאותם הפריטים היו במחסן של האגף, וגם במחסן של

שירות האספקה, בתנועה איטית או ללא תנועה. על אף זאת הוזמנו שוב, בנובמבר 1961, לפי דרישת שירות האספקה, 45 פריטים בערך כספי של 2,500 דולר.

— במספר מקרים הוקטן המלאי כתוצאה ממכירת פריטים מיותרים. מאחר שהדבר לא צוין בכרטיס העיתוד, נקנו שוב אותם הפריטים לפי דרישת מעדדי המלאי. לדוגמה, במאוס 1964 נמכרו 29.2 מ" של לוחות אלומיניום, שלא היו נחוצים; מחיר המ" היה 5.8 דולר. בכרטיס העיתוד צוין, שהייתה צריכה של 34.6 מ" ; בכמות זו נכלל גם החומר שנמכר. לפיכך הוזמנו ביולי 1964 40 מ" נוספים של פריט זה, שנותרו במחסן ללא תנועה.

— פריטים לא מעטים אולו תוך כדי ביצוע עבודות, והמפעל הוזמין בדחיפות בדרך האוויר. בדיקת 95 תיקי הזמנות, שהקיפו 630 פריטים בערך כספי של 48,000 דולר, שהוזמנו בתקופה נובמבר 1963 עד אפריל 1965, העלתה, ש-265 פריטים בערך כספי של 24,000 דולר, אולו, כיוון שלא הוזמנו במועד הדרוש, מחמת רישום לא נכון של המלאי.

— במספר מקרים נרכשו חלקים וחומרים, שהיו מיועדים לביצוע עבודות, שעליהן התנהל משא ומתן, עוד לפני שנתקבלה ההזמנה של העבודה; בחלק מהם לא יצאה העסקה לפועל, והפריטים נשארו במלאי ללא שימוש. ייתכן, שבמקרים מסוימים מוצדקת רכישה כזאת, כדי שאפשר יהיה לעמוד בזמן בביצוע עבודות צפויות, אולם במקרים כאלה דרוש, שהתחלטות על הרכישות יתקבלו בדרג מוסמך בכיר, תוך הנמקה.

— בדיקת תיקי ההזמנות מהשנים 1961/62 עד 1964/65 העלתה, שאין בהם פירוט החישובים, שנעשו לצורך קביעת הכמות שנדרשה, ולא נרשמו הנמקות, כשהדרישות עלו על הצרכים השוטפים.

מחסנים

בתעשייה האווירית 23 מחסנים: שלושה של שירות האספקה, שלושה של שירות האחזקה, והיתר של אגפי הייצור, המטוסים והמנועים. ליד המחלקות והענפים של כל אגף יש מחסנים של אפסניה נצרכת וכלי עבודה. המחסנים האגפיים מנוהלים בדרך כלל על ידי מחלקת מחסנים בכל אגף.

— במחסנים נמצא מלאי גדול ללא תנועה או בתנועה איטית, שהסתכם, לפי אומדן המפעל, ב-6 מיליון ל"י. למעשה הסכום נמוך יותר, כי נכללו בו פריטים, שנרכשו בצובר במחיר זול, אולם במלאי ובהנהלת החשבונות נרשמו במחיר השוק, שהוא גבוה יותר (ראה להלן). מלאי זה נוצר בחלקו כתוצאה מליקויים בעיתוד, ובחלקו מקניות בצובר, מהנצלה — שיפוץ ותיקון חלקים מגרוטאות, וכן מפירוק חלקים ממטוסים. בשנים האחרונות לא נעשתה בדיקה ממשית כדי לקבוע מה הם הפריטים, שאין בהם צורך כלל ושניתן לוותר עליהם.

רישום מלאי

רישום המלאי במחסנים מתנהל על ידי שירות האספקה והוא נעשה ביד. לכל פריט מנוהל כרטיס מלאי. הכרטיסים מתחלקים ל-11 קבוצות עיקריות, ביניהן חלקי גוף מטוסים; חלקי חילוף למנועים; כימיקאלים וחומרים אחרים. כל קבוצה כוללת קבוצות משנה הנקראות "קודים". בס"ה יש 60 קודים.

— עד שנת 1961 נעשה רישום המלאי על כרטיסים, שהונהגו עם היווסדו של המפעל, אך עם התרחבותו הם ענו על הצרכים רק באופן חלקי. בשנת 1961 הוחל ברישום מלאי לפי שיטה חדשה, שהומלצה על ידי מומחה. היא נועדה לתת נתונים על עיתוד המלאי, על פיזור הכמויות של כל פריט במחסנים השונים ועל העברות מלאי ממחסן למחסן. עד למועד הביקורת הועברו לרישום לפי השיטה החדשה 16 מתוך 60 הקודים, ושמונה קודים נוספים היו בשלב העברה. לדברי הנהלת המפעל אין השיטה מתאימה לכל הקודים. לגבי הפריטים, שהועברו לשיטה החדשה, מנוהל מפתח של כרטיסי המלאי שנפתחו, אולם הרישום בו עדיין אינו מקיף את כל הכרטיסים. מבין עשרה קודים שנבדקו, בשניים לא היה רישום, ובארבעה אחרים היה הרישום חלקי והקיף בין 50% ל-90% מהכרטיסים. לגבי הקודים, שטרם הועברו לשיטה החדשה, אינו מתנהל כלל רישום של הכרטיסים הנפתחים. בהעדר רישום כזה אין פיקוח על פתיחת כרטיסים וסגירתם ואין נתונים המאפשרים לוודא, אם כל הכרטיסים שנפתחו נמצאים בכרססת המלאי.

— בכרטיסים החדשים יש לציין את מקום אחסונו של כל פריט. בבדיקה מסורגת של 400 כרטיסים העלתה הביקורת 43 כרטיסים, בהם נרשם, שמקום אחסון הפריטים אינו ידוע. מסיבה זו לא ניתן היה לבדוק, אם אמנם נמצאים הפריטים במחסנים של התעשייה האווירית.

— בדיקת כרססת המלאי, והשוואתה לגליונות ספירה של פריטים, שלגביהם ערך המפעל ספירות מצאי, העלתה מקרים רבים, שבכרטיסים היו רשומות כמויות אחרות מאלו, שנמצאו בפועל במחסנים בהתאם לתוצאות הספירה (ראה להלן). היו גם מקרים, שלפי הרישום בכרטיסים היו צריכים להימצא פריטים במחסנים, בעוד שלמעשה הם אזלו מהמלאי.

— במקרים רבים הראו הכרטיסים יתרות שליליות. היתרות נוצרו כאשר לפי הרישום אזל הפריט, אך למעשה הוא היה במחסן והמשיכו לנפקו. בחלק מהמקרים נרשמו יתרות שליליות כתוצאה מכך, שכרטיס המלאי לא חויב בפריטים, שהוכנסו למחסנים ללא שוברי הקבלה, או כשהשוברים לא הגיעו לרישום. בכרטיסים רבים נמשכה צבירת יתרות שליליות במשך תקופות ארוכות — יותר מ-3 חודשים, ולעתים אף יותר משנתיים.

— בכרטיסים רבים נרשמו יתרות מלאי לא מתאימות, עקב סיכומים לא נכונים של הכמויות. כן היו מקרים לא מעטים, בהם צוינו מחירים לא נכונים של הפריטים, או שהמחירים לא נרשמו כלל. כך למשל, בקוד אחד, המונה כ-240 פריטים, היו 193 כרטיסים, שלא נרשם בהם המחיר. בקוד אחר היו 170 מתוך כ-600 כרטיסים ללא ציון המחיר.

ספירת מלאי

— בשנים 1962/63 עד 1964/65 נעשו ספירות מלאי חלקיות במפעל: הספירות, שנעשו בשנת 1962/63, הקיפו 25% מהפריטים של 18 קודים; הפריטים שנספרו מהווים כ-9% מכלל המלאי. בשנים 1963/64 ו-1964/65 נספרו כ-12% מהפריטים שבמלאי.

— לא נקבעו הוראות או נוהלים בכתב לעריכת ספירת המלאי. הספירות נעשו חלקן על ידי היחידה לספירת מלאי, הכפופה למבקר הפנימי, וחלקן על ידי המחסנאים עצמם או על ידי רשמי המלאי. לאחר הספירה הועברו גליונות הספירה לרשם המלאי, לשם

עריכת השוואה בין הכמויות, שנמצאו בעין, ובין הכמויות, הרשומות בכרטיס. כאשר נתגלו הפרשים בין המצאי לבין הרשום בכרטיס, תיקנו רשמי המלאי את כרטיסי המלאי בהתאם לתוצאות הספירה. על כמות עודפת נערך שובר קבלה, ובמקרה של חסר — שובר הוצאה. לאחר מכן הוחזרו גליונות הספירה, בצירוף עותקים של שוברי הקבלה או ההוצאה, ליחידת ספירת המלאי ולמבקר הפנימי. היחידה לספירת מלאי והמבקר הפנימי לא העבירו לחשב המפעל, עד יולי 1965, עותקים של שוברי הקבלה וההוצאה על העודף או החסר, שנמצאו בספירות המלאי ושעל פיהם תוקנו כרטיסי המלאי. בעת עריכת הביקורת, ביולי 1965, נשלח דו"ח ראשון לחשב על תוצאות ספירה של ציוד משרדי, שנערכה יותר משנה קודם לכן, בחודשים מארס ואפריל 1964. לפי הדו"ח היו עודפים בסך כולל של 15,800 ל"י וחסר בסך כולל של 28,400 ל"י.

— בספירת המצאי של כלי עבודה, שנסתיימה במאי 1964, נתגלו אי התאמות בין המצאי לבין הרשום בכרטיס המלאי ב-75% מהפריטים שנספרו. תוצאות ספירה זו לא סוכמו עד לסיום הביקורת. בחלק מהפריטים היו אמנם ההפרשים לא גדולים, או שהפריט, שבו נתגלה חסר, היה דומה לפריט, שבו היה עודף; אולם האחוז הגבוה של אי ההתאמות מצביע על אי סדרים בניהול הרישומים והמחסנים.

— התעשייה האווירית אינה נוהגת לפי הוראות התכ"ם בדבר מחיקת גרעונות, שנתגלו באפסניה. לא נקבע גם נוהל אחר, שיסדיר את הטיפול בגרעונות ויגדיר, מי מוסמך לאשר מחיקה מהחשבון ובאיזה סכום. המחיקות נעשות על פי שוברי הוצאה, שנערכו לגבי האפסניה החסרה, ללא כל אישור.

קבלת אפסניה וניפוק

— אפסניה, שמגיעה מהספקים, מועברת למחלקת קבלה של שירות האספקה. לאחר בדיקה היא נמסרת למחסן היחידה, שהזמינה אותה. ניפוק האפסניה מהמחסנים נעשה על פי שובר ניפוק, שבו יש לציין את מספר פקודת העבודה, שהאפסניה נופקה למענה. העתק מהשובר יש להעביר לרשמי המלאי ולהנהלת החשבונות, לצורך זיכוי המלאי ולחיוב העבודה או הלקוח. המפעל לא הנהיג הסדר, שיאפשר מעקב על תנועת שוברי הניפוק כדי להבטיח, שכל השוברים יגיעו לתעודתם. השוברים אמנם מתויקים במחסנים, אולם אין זה מבטיח, שעברו את הנהלת החשבונות.

— לא נקבע נוהל אחיד לתיוק שוברי קבלה וניפוק. במחסן של שירות האספקה תויקו שוברי ניפוק לפי מספר שוטף, ללא שמירה על רציפות המספרים; שוברי קבלה של ציוד משרדי, כלי עבודה וקשיחים (Hard ware) לא תויקו כלל. שוברי קבלה של חלקי חילוף באותו מחסן, וכן שוברי קבלה בשני מחסנים של אגף המטוסים, תויקו לפי התאריכים. בעת הביקורת היו צריכים להיות במחסן של שירות האספקה 956 שוברי העברה של מכשירים, קשיחים, רדיו וחשמל, מהתקופה מאי 1964 עד אפריל 1965; בפועל נמצאו 867 שוברים בלבד, מהם שני שוברים בעלי אותו מספר סידורי ושניים אחרים ללא מספר. העתקי השוברים לא נמצאו ברוב המחסנים המקבלים. במחסן חלקי חילוף של אגף המנועים נופקה אפסניה לפי שוברים זמניים, שבהם לא צוינה פקודת העבודה, בעבורה נועד הציוד. בעת הביקורת היו בידי המחסנאים 20 שוברים כאלו, שנערכו עד 9 חודשים לפני תאריך הביקורת.

— בשני מחסנים של אגף המנועים מנופקת האפסניה לפי חבילות, בהתאם להוראה של מנהל העבודה. אולם משיכת חומרים וחלקים בודדים במחסנים אלה, וכן משיכת אפסניה בשאר המחסנים של המפעל, אינה מותרת באישור אדם, שהוסמך לאשר משיכת ציוד.

רישום כספי

— הרישום הכספי של המלאי בהנהלת החשבונות נעשה לפי הקודים. לקראת עריכת המאזנים ליום 31.3.1961, 31.3.1962 ו-31.3.1963 ערכו רשמי המלאי חישוב הערך הכספי של המלאי בהתאם לרישום בכרטיס המלאי, ואת התוצאות העבירו להנהלת החשבונות. בכל שנה היו אי התאמות בין הערך הכספי לפי חישוב רשמי המלאי לבין הערך הרשום בהנהלת החשבונות בקודים השונים. סיבת אי ההתאמות נעוצה בחלקה בכך, שאין אחידות במינוח ושפריטים לא שויכו לקוד המתאים. ההפרשים הועברו לחובה או לזכות של הקודים הנוגעים לדבר בהתאם לעניין. אם הייתה יתרת זכות, היא הועברה לחשבון "הפרשה למלאי מיושן, איטי ומת". חשבון זה שימש גם לכיסוי החסר במלאי. בשנת 1963/64 נערכו התאמות כלליות לחמישה קודים בלבד, ולפיהן תוקנו הרישומים בהנהלת החשבונות. בשנת 1964/65 לא נערכו התאמות כלל, ולכן לא ניתן היה לבדוק, אם ערך המלאי, הרשום ב הנהלת החשבונות, משקף את הערך הכספי הממשי של המלאי במחסנים.

*

הממצאים הרבים, שהועלו בעת הביקורת, מצביעים על כך, שעוד לא עלה בידי התעשייה האווירית להנהיג הסדרים נאותים לעיתוד האפסניה בהתאם לצרכים, לרישום האפסניה שנרכשה ולפיקוח על תנועתה. לא הונהגה שיטה לבדיקה תקופתית, מה הם הפריטים, שהתנועה בהם איטית או שאין בהם תנועה כלל. בדיקה כזאת הייתה נחוצה במיוחד מחמת המספר הגדול של פריטים שבידי התעשייה האווירית.

בדצמבר 1965 הודיעה הנהלת התעשייה האווירית, שיונהגו שיפורים בסדרי הרכשת אפסניה: עומד להתפרסם נוהל עיתוד המלאי והפיקוח התקציבי עליו; הוחלט להעביר את רישום המלאי למחשב אלקטרוני; ייערכו קורסים למחסנאים בשיטות רישום המלאי ניפוקו ואחסנת האפסניה; נקבעו סידורים לספירת המלאי ולפינוי עודפים ומכירתם; הונהגה שיטה לפיקוח על העברת השוברים לרישום בהנהלת החשבונות; הוקמה יחידת או"ש, והיא מעדכנת את הנוהלים הקיימים ומכינה נוהלים חדשים.